

LATVIJAS
GRĀMATIZDEVĒJU
ASOCIĀCIJAI

25

SATURS

Priekšvārda vietā ...	3
25 – DAUDZ VAI MAZ?	6
Sākums. <i>Māris Ozoliņš</i>	8
Mans sākums. <i>Dace Pugača</i>	10
Sens varoņstāsts. <i>Vija Kilbloka</i>	12
Tajā sajūsmas ritausmā tālajā... <i>Anita Mellepe</i>	14
"Pie baltas lapas apsēžos kā pie baltas domas kapa un kas pažēlos..." <i>Dainis Bērziņš</i>	17
Par biedriem, konkurentiem un grāmatniekiem. <i>Skaidrite Naumova</i>	20
Asociācijas, domājot par asociāciju. <i>Inguna Cepīte</i>	22
No žurnāla līdz mākslas grāmatai pasaulē. <i>Elgita Bērtiņa, Laima Slava</i>	24
Dēt, perēt un laist pasaulē. <i>Ieva Kolmane</i>	25
Zinātnes ceļš kopā ar zinātni pusgadsimta garumā. <i>Ingrīda Segliņa, Ieva Jansone</i>	26
LGA ADRESES GADU GAITĀ	28
GRĀMATU MĀKSLAS KONKURSS "ZELTA ĀBELE"	30
Ilgadējie skaistuma svētki – ceremonijas	32
Lai dzīvo svētki! <i>Anita Rožkalne</i>	34
Pirmos Latvijas grāmatu skaistuma konkursus atceroties. <i>Venta Kocere</i>	36
Orķestris. <i>Guna Bīriņa</i>	38
Svinēt un strādāt! <i>Ingrīda Burāne</i>	40
Kā apvienot literatūru un mākslu. <i>Gita Treice</i>	42
Grāmatas – mans darbs, arī dzīve. <i>Aldis Aleks</i>	43
Stefenhāgeni un mākslas objekti ar satura un vizuālās informācijas nesēja funkciju. <i>Māris Matrevics</i>	45
SVĒTKI, IZSTĀDES, GRĀMATU GADATIRGI	48
Asociācijas bērnība un tiņa gadi. <i>Dace Pugača</i>	50
Nedaudz no Latvijas nacionālo stendu vēstures. Tā mēs sākām. <i>Ilze Ramane</i>	52

PIRMOS LATVIJAS GRĀMATU SKAISTUMA KONKURSSUS ATCEROTIES

Venta Kocere,

LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore,
LGA 1995–2005

Pirmie Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas rīkoto grāmatu mākslas konkursu noslēguma pasākumi un izstādes notika Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā (tagad LU Akadēmiskā bibliotēka).

Grāmatu mākslas konkurss "Skaistākā grāmata 1994" tika atzīmēts plašā sarīkojumā 1995. gada 18. janvārī. 1994. gadā bija iznākušas ap 1500 grāmatas, kuras izdeva apmēram 200 izdevniecības, aptuveni ceturtdaļa bija laidusi klajā tikai vienu grāmatu. Taču ražīgākās un stabilākās izdevniecības (42) bija apvienojušās Latvijas Grāmatizdevēju asociācijā.

Asociācijas prezidents Māris Ozoliņš runāja par konkursa vērtēšanas kritērijiem. Visplašāk pārstāvēta bija daiļliteratūra ar 35 konkursam iesniegtām grāmatām, vismazāk – mākslas un foto albumi. Tika atzīmēts, ka sekmīgi attīstās mācību grāmatu izdošana, vadošā izdevniecība "Zvaigzne ABC", kas gadā laidusi klajā 269 nosaukumu grāmatas.

Skaistāko grāmatu izdevēji (visās septiņās grupās) saņēma balvu *Kodak* fotoaparātu un žurnāla "Grāmatu Apskats" gada abonementu. Žūrijas komisijas loceklis muzikologs Guntars Pupa pauda gandarījumu – latvieši ir grāmatizdevēju tauta, nozare

attīstās, tai ir piekrišana un noiets. Grāmata nevar rasties, ja idejai nav īstenojuma, autoram – izdevēja. Tas būtu gars bez miesas. Vairāki runātāji atzina, ka latviešu grāmatai sācies trešais atmodas vilnis. To apliecināja arī izstāde "1994. gads Latvijas grāmatniecībā", kur bija eksponēti 700 izdevumi. Pārskats bija vizuāli iespaidīgs – tik daudz labu un vērtīgu grāmatu. Arī pati Akadēmiskā bibliotēka godalgoja izstādes dalībniekus pēc saviem īpašiem kritērijiem. Bibliotēkas direktora Edvina Karniša pateicība tika izdevniecībai "Egmont Latvija" par visaktīvākajām rūpēm sava stenda iekārtošanā. Otru godalgu bibliotēka piešķīra grāmatas "Par kurmīti, kas gribēja zināt, kurš viņam uztaisīja uz galvas" izdevējiem. Jo šī grāmata, pēc bibliotekāru prāta, visvairāk atbilda tās dienas situācijai.

1996. gada 31. janvārī notika nākamā konkursa "Skaistākā grāmata 1995" noslēguma ceremonija un izstādes "1995. gads Latvijas grāmatniecībā" atklāšana. 17 apgādi un izdevniecības bija iesnieguši 84 grāmatas. Nominētas tika 46, godalgotas 22 grāmatas astoņās grupās. Vērtēšanas komisijā bija Ilga Kloitiņa, Dzidra Šmita, Uldis Sosnovskis, Valdis Villerušs,

Latvijas Grāmatizdevēju
asociācija un
Latvijas Akadēmiskā bibliotēka

ielūdz Jūs uz konkursa
par skaistāko grāmatu Latvijā
noslēguma ceremoniju

un izstādes
"1994. gads Latvijas
grāmatniecībā"
atklāšanu

1995. gada 18. janvārī
plkst. 16⁰⁰
Rīgā, Rūpniecības ielā 10

Ielūgums uz konkursa noslēguma ceremoniju. 1995. gads

Guntars Pupa, Vilnis Melkerts, Andris Lamsters, Aldis Aleks. Valdis Villerušs uzsvēra, ka 1995. gada grāmatu poligrāfiskā apdarē vērojams progress, interesanti meklējumi bijuši ārējā mākslinieciskā apdarē, toties iekšējā mākslinieciskā apdare – ar dažiem izņēmumiem – bijusi slikta.

Konkursu atbalstīja firma "Baltijas papīrs", ražošanas komercfirma "Ceļavējš", poligrāfijas materiālu apgāds "POLAP", firma "Motorola", Saules banka, Vācijas–Latvijas banka, izdevējsabiedrība "Lanatex", AS "Rīgas Viļņi". LGA prezidents Māris Ozoliņš uzsvēra, ka 1995. gads bijis apgāda "Zvaigzne ABC" gads, jo no apmēram 1500 grāmatu nosaukumiem 300 nesuši tieši šī apgāda vārdu.

Apgāda "Jumava" vadītājs Juris Visockis atzīmēja, ka konkurss aizvien ir jāuzlabo, žūrijas darbā vajadzētu iesaistīt aizvien kompetentākus praktiķus. Skaistāko grāmatu nosaukšanas ceremoniju ar savu klātbūtni bija pagodinājuši daudzi pazīstami kultūras ļaudis, kuru vidū bija arī režisors un aktieris Oļģerts Dunkers, kurš nesen bija piepulcējies Latvijas politiķu saimei. Dzejnieks Imants Ziedonis uzsvēra, ka galvenais grāmatā ir saturs, jo viņš pēc vākiem grāmatas nepērk. Viņš piebilda, ka Kultūras fondā, sākot izdot sēriju "Liktneŗarhīvs", radās pat strīds, jo I. Ziedonis gribējis izdot lētas, broŗurta grāmatas,

kas paliek kultūrvēstures plauktā, ir pieejamas un nopērkamas.

Arī nākamā konkursa "Skaistākā grāmata 1996" noslēguma ceremonija 1997. gada 24. janvārī notika Akadēmiskajā bibliotēkā. Svinīgo pasākumu vadīja aktieris Rūdofls Plēpis, kurš to darīja raiti un asprātīgi, dzeza improvizāciju pavadījumā. Asociācijas prezidenta Māra Ozoliņa vērtējums bija – iepriekšējais gads bijis veiksmīgs. Tam piekrita arī kultūras ministrs Rihards Pīks, atzīstot gan, ka ar oriŗinālliteratūru esot zināmas grūtības, pie kurām nāktos pieņemt arī Kultūras ministrijai.

Viņš izteica prieku, ka viena no tām retajām grāmatām, ko viņam iepriekšējā gadā bija atlicis laika izlasīt – Marsela Prusta "Zuduŗo laiku meklējot" (apgāds "Jumava") arī tikusi godalgoto izdevumu vidū. Viņa novēlējums bija – padomāt par lasīšanas veicināšanas kampaņu valstī.

Uzvarētāji tika sumināti gan ar ziediem, gan dāvanām, gan balvām tieŗā naudas izteiksmē. Prestiŗa ziņā visnozīmīgāko balvu – par labāko oriŗinālliteratūras izdevumu – jau otro gadu pēc kārtas saņēma apgāds "Preses nams" – par Ārijas Elksnes "Rakstiem". Apgāda vadītāja Māra Caune varēja lepoties vēl ar kādu pirmo vietu: par paŗu krāŗņāko no visiem kalendāriem tika atzīts "Preses nama" izdots "Puķu zirņi sudrabā". Visbieŗāk pēc balvām nāca apgāda "Zvaigzne ABC" prezidente Vija Kilbloka. Tieŗi ŗajā izdevniecībā bija tapusi arī pati skaistākā grāmata bērnu un jaunatnes literatūras grupā – Kārļa Skalbes "Kaķīŗa dzirnavas". Izdevniecības "Zinātne" direktors Ivars Riekstiņŗ, godināts par izdevumiem "Senekas vēstules Lucilijam par ētiku" un "Ceļvedis Latvijas senvēsturē", puda pāŗliecību, ka firmas, kas pieŗķira materiālas balvas, arī turpmāķ sniegs atbalstu, kas ļaus grāmatas izdot lētāķ, un cilvēķi par to būs pateicīgi. Visaugstāķ viņŗ vērtēja labos vārdus, kas bija dzirdami un deva izdevējiem jaunus spēkus.

Gadu gaitā mainījuŗies ir konkursa nosauķumi – "Skaistākā grāmata", "Gada balva grāmatniecībā", "Zelta ābele", bet nemainīga paliek tā būtība. Reizi gadā grāmatnieķi vērtē savu padarīto darbu, bet Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēķa atklāŗ izstādi, kas ŗogad divdesmit pieķto reizi piedāvā iespēju iepazīties ar Latvijas grāmatizdevēķu gada raŗu.